

Minningardagur . . .

(Framhald frá 1. síðu)

ligur vilji at vera á havinum, at vera tað sama sum faðirin, at fáa lutt í øllum tí, sum móðirin so vakurt hevur sagt frá, og sum hann hevur lært at seta høgt.

Óg hóast móðirin darrar av ótta fyri tí, ið kemur, tí, ið væntar hennara dýrasta skatti, barninum, soninum, má hon kortini bera fram havið, strevið á havinum, sum nakað, ið má vera dýrmett hjá soninum at knýta lagnu sína og liv sitt til.

Soleiðis verða okkara ungu menn stoyptir í vakrasta formi til sjómenn, til fiskimenn.

Óg soleiðis verða teir frá barns beini settir ikki bara millum tey, ið heima eru men millum alt fólk, ið tað er ikki bara tann eina móðirin, tann eina faðirin, men tað eru allar møður og allir fedrar at kalla, sum soleiðis av lagnuni eru sett sum venjarar og uppalarar av komandi ættarliðum, komandi røsku og djórvi ungu monnum okkara, og táð teir, kosnir til hetta strev, leita út á havið, er fólksins tokki og landsins alskur teirra dýrasti gripur, sum gevur teirra livi innihald, sum dregur teir aftur til landa, og sum ger teir eitt við tað harðbarna livið, sum berst teimum ár eftir ár. Í hesum er so stórt goymt, so vakurt varðveitt okkara tjóð, tí onki er størri og onki er vakrari enn at kenna seg knýttan til land og fólk, at kenna sitt liv, sitt strev, ikki bara vera fyri ein sjálvum, men vera sjálv livstreytt hjá teimum, ið ein elskar og fílvir seg eitt við. Tí uttan hetta strev, uttan hetta verk, oftani vágaverk villni havi, varð okkara fólk fyri at tynast, at fánast og detta burtur. Óg at vera venjari av sjálv um livinum, stríðsmáðurin fyri framhaldi av ættini, uppihaldi av teimum, ið ein hevur kærast, eins og av sjávarvi tjóðini er kent so virðismikið, at tað er sum livið gleppur einum av hondum, um tað ikki var.

Men úti á havinum er ikki bara lystur og leikur. Har eru væl nøgvr vakrir og góðir dagar, nøgvr hugnaligar lótur. Men tá ið havið reistist og stormarnir yla í tognum, tá er spurningurin um liv og deyða. Men so mangan hava vit høyr, at sjálv í hesum stríði, hesum bardaga fyri at bjarga livinum, eru tey, ið sjómáðurin hevur kærast, móðir kona og born teimum aldri úr huganum, og tað kenst teimum, sum at tey, ið heima sita, geva teimum eyka megi og óvanliga styrki at balast har úti.

Óg hendir tað, at teir kortini mugu lúta, at havið og stormarnir vinna, tá ívast vit ikki í, at teirra seinsti tanki, teirra tokki eru hjá teimum, ið heima sita, eru við bon og øllum góðum nýskjum um, at Hann, ið øllum varðar, má verða eftir hjá teimum. Óg tey, ið eru heima og hoyra havð duna í sínum villleika og stormarnar fara um húsalonirnar sum illir andar, sita við óttanum og við hjartanum fullum av bonum um, at teir kortini mugu koma aftur.

Her er eitt samspæl, ein samdráttur, ein fylling av kærleika, ið onki mark og onga fjarstöðu kennir, ein fylling av tí vakrasta, sum er í mannaalíni, sum so nøgvt gott sprettir av, sum loysir út tey sterkastu og vakrasta evnini.

Óg sjálv um tað hendir, at tey kortini mugu uppliva ta lotuna, tá ið tey mugu ásanna, at teir vórðu verand: har úti, er í teimum skapt nakað nýtt, nakað sterkt, sum gevur teimum megi at liva livið, um tað er enn nú harðari, enn nú sterkari, enn nú tungari enn tað, ið annars dagliga livið býðir.

Tárin renna, men tíðin leikir øll sár, tíðin gevur megina aftur. Óg einkjan og børnini, ið eftir sita, hava fingið nakað samfunds sum tey hava mist tað dýr-

asta, hava fingið nakað avbera virðismikið av megi, av livsevnum, sum hann trýtur, ið altíð hevur verið borin á lógnum, og altíð hevur verið skónaður fyri stríð og trupulleikar.

Livið gevur og livið tekur.

Vit ið hava fingið ta lagnu sum gávu at sleppa at búgva her á hesum oyggjum at vera eitt sjófarandi fólk, at vera eitt fólk, ið er sermerkt av strevi, av vanda, av váðaferðum eins væl og av blidum og góðum og kátum lötum, vit hava lætt við at elska okkara land, okkara fólk, elska at vera her og taka við kostunum. Vit hava lætt at hava samkenslu og hava viðfeling hvør við øðrum. Vit eru so fá, kenna okkum sum eina familju, tað ið hendir einum, hendir øllum. Henda samansjóðing, henda lagnan er, táid alt kemur saman um, eitt ríki-dømi, ein dýrgripur, so fjøllbroyttur sum fátt annað fólk eigur.

Tí er ein dagur sum í dag ikki bara ein sorgardagur, men í djúpasta merkning ein tignardagur. Hann dregur so nøgvt vakurt fram, samstundis sum vit kennast og tyngjast av sorgarleikinum, sum tók og ofta tók teir bestu í bestu árum frá okkum.

Vit minnst teir við tignarkenslu, við takkarkenslu, og okkara hugur og okkara samkensla leitar til og at øllum, ið sótu teimum næst, sótu eftir við tí sárasta sviðanum í barmi. Okkara sál og hjarta eru fyllt við yniskjum um, at lagnan má vera teimum kortini so blíð, so góð, at tey, tá ið dagur aftnar hjá teimum, mugu ásanna, at alt tænti teimum at gagni, sum góvu liv sitt i hendur Hansara, sum øllum valdar.

Vit biðja øll í samdrátti og samkenslu, at Guds signing má vera yvir minni teirra, ið sjólotust her á landi. Óg vit goyma minni teirra djúpt í hjarta okkara við virðing og takkarkenslu.

Teir, sum í farna ár: fórust á havinum, vóru:

1. Erling Grímar Eysturoy, Tórshavn, 20 ár, sjólatin við íslenskum trolara tann 5. desember 1960.
2. Mortan Simonsen, Tórshavn, 60 ár, giftur, sjólatin við opnum báti tann 19. juni 1961.
3. Martin Meinhard Sonny Frederiksen, Miðvági, 21 ár, ógiftur sjólatin í Noregi tann 22. juli 1961.
4. John Petersen, Porkeri, 27 ár, ógiftur, fórst við íslenskum trolara (Stattbakur) 23. januar 1961.

Vit reisa okkum og minnst teir farnu einu lotu í tegn vátandi teimum djúpastu virðing og tokk okkara.

Fundur í Vági

Javnaðarfólk í Suðuroy búgva seg út við tí í hyggju at hava minst eina samkomu í hvørjum mánaða í hvussu er soleingi, sum veturin er.

Hin fyrsta samkoman var á Tvøroyri, og um hana er áður skrivað her í blaðnum.

Aftur leygarkvöldið 21. í hesum mánaða var samkoma á Tvøroyri. Borðreitt varð við kaffi og kókum. Mangi varð til skemtan og gaman i.d. sangur bæði felagssongur og solo: spelt varð á mandolin og onnur musiktól. Millum annað vórðu spildurnýggjur stuttligir sangir á føroyskum máli sungnir solo saman við mandolin. Smásøgur vórðu sagdar og fyrilestur hildin. Tað var Kaj Nolsøe, málameistari, ið flutti fram fyrilestur, sum meira skal verða sagt um eina áðruferð.

P. M. Dam og J. H. Danbjørg fluttu fram politiskar røður; men røðurnar vóru stuttar.

Leigupeningur á almennari jørð

Hvat er leigupeningurin á almennari jørð í dag, og hvat er virðið á jørð? Í virðið á jørð í dag hava vit fingið nakað at vita um frá teimum, ið hava almenna jørð í hondum ella leigu, og sum teir væl og virðiliga hava roknað út ella haft aðrar at hjálpt sær við hesum, og hava hesir góðu menn fingið vetrarhálvsvirði av einum kúfóðuri at verða frá 2800 kr. og í ymiskum stigum upp eftir til fæst í 5000 kr. minnst meg rætt, og skal tað ikki verða sagt av mær her, at tað er nakað skeivt í hesum útrokningum. Tvørturímóti hevur ein næstan varhugan av, at teir eru fult so stívir í at rokna sum at velja, eitt annað er, at teir ikki taka dagar ímillum dyrkað og ódyrkað lendi tá i teir sjálvir skulu seta hæddina á tí peningi ein skal lata fyri vetrarbitið á einum kúfóðuri.

So er tað leigupeningurin, teir sjálvir lata fyri ta jørð, teir hava í hondum frá tí almenna og hava vit einki fingið at vita frá teimum um, hvussu stórir hesin leigupeningur er, og vildi tað avgjørt verið ynskligt og áhugavert at fingið eitt sindur at vita um tað, um ikki frá teimum sjálvum so frá Jarðaræðnum fyrr enn. Eg vildi hildið, at tað almenna og ikki minst teir einstaku, ið havi fingið sviðan av kongsbóndans útrokningum og prisasetingum at fola, hava krav uppá at siggia svart uppá hvitt, hvussu stórir hesin leigupeningur er, eftirsom tað er landsins ogn, tað er talat um. Hevur Bóndafelag Føroya sent

nakra ársfrágreiðing út um hvussu høgur hesin leigupeningur er væl og virðiliga útroknað av sínum roknameistarum eftir umstøðnum í dag, ella er leigupeningurin veruliga í teimum flestu førum eins og hann var fyri 50—100 av árum síðani og eftir umstøðnum ið tá vóru?

Eftirsom nøgvr traðarmenn og minni jarðbrúkarar ymstastaðir frá Føroyum hava tosað við meg um hesi áhugaverdu mál, skal verða skoytt uppí hesa grein, at ein traðarmaður norður í Klakksvík hevur avloyst vetrarbitið á síni trøð í ár, og var tað ein voldgiftskommisjón (gerðarettur) av 3 monnum, sum góðkendi hetta og settu teir avloysingarpeningin til 100 kr. og veit eg, at leigupeningur á almennari jørð var nýttur sum grundarlag fyri útrokningini av avloysingarpeninginum, og fekk máðurin alla trøðna, og ikki sum eg, ¾ av trøðni. Tað var avgjørt ein rimilig og rættvis víðferð hesin traðarmaður fekk.

Tað at ein kongsbóndi nær sagt vildi hála tað út úr formanninum í yvirlandsbúnaðarnevndini at tann víðferð, ið eg fór at fáa av kongsbóndum skuldi brúkast sum grundarlag fyri friðing av jørð í framtíðini, haldi eg vera nóg so fávitskut, tað vildi jú verið ógjørligt hjá formanninum at svara uppá, uttan so at máðurin pá forhend var kunnigur við, at lótingsflokkar í tað óendaliga seta ein riðil av kongsbóndum at manna landbúnaðarnevndirnar við.

Otto Gram.

Allir lurtarir minnst

hvussu Erlendur Patursson og allir tjóðveldismenn á tingi undir orðaskiftinum, ið varð útvarpað royndu at skorða ósannindi móti javnaðarmonnum í minstulønarspurninginum. Men teir vórðu so fullkomuliga afturvístir av javnaðarmonnum, serliga lógmánninum, ið negldi teir til sannleikan, til sínar skaðastøður fyri minstulønina.

Fyri tað fyrsta var tað ósannindi, at teir komu við uppskotinum av fyrsta sinni — um minstuløn.

Tað vóru javnaðarmenn sum fyrst undir krignum reistu og fingi iðgjøgnumført minstulønina til fiskimenn undir fiskisiglingini. Tað vóru eisini teir, sum aftaná heimsbardagan komu við uppskotinum um minstuløn í saltfiskaveiðu.

Men tað vóru tjóðveldismenn, sum við Erlendi Paturssyni á odda stjórn fiskimannafelagsins, ið sum tjóvar á nátt gjørdur hverk á minstulønina og fingi hana lækkaða frá 800 kr. niður í 650 mánaðin. Henda óbótagerð, henda skaðagerð stendur fiskimønnum serliga.

Alt í alt kann sigast, at hesar báðar samkomurnar vóru sera hugnaligar.

Nú er ætlanin, at næsta samkoma javnaðarmanna verður í Vági í november mánaða.

Næsta samkoma á Tvøroyri verður tann fyrsta leygardagin í desember mánaða.

Annars verður nærri lýst seinri um samkomurnar bæði í Vági og á Tvøroyri.

Fólk, ið vilja gerast limir, eru velkomnir til samkomurnar og kunna tekna seg á fundinum. X.

Klakkur seldi í Grimsby mikudagin. Teir fingi 5.506 stp. fyri 814 kitt.

liga teimum sum tapti í túsundum av hesi gerð, sum brennandi eldsteinar í sinni. Henda ógerð hevur sjóðað og brent seg inn í heilan, sál og sinn. So hon aldri fer aftur úr minni.

Tað vóru javnaðarmenn, sum nú fingi ein meirluta fyri at hækka minstulønini frá Erlendi Paturssonar 650 kr. um mánaðin til 900 kr. Óg tað var uppskot frá javnaðarmonnum sum hevur veitt útroðramonnum pristilskot sum í seinastu tingsetu — eftir uppskoti javnaðarmanni — varð hækkað upp í 9 oyru kg fyri opnar bátar og 6 oyru kg fyri dekkfær, ið avreiddi á Føroyum.

Óg tað er nú eftir uppskoti frá javnaðarmonnum at samráðast er um eina prishækkan, ið fyri summari fiskimenn, teir ið hava trððings kontrakt — týðir tað sama sum ein fiskapris uttan studing uppá 105 oyru kg og fyri aðrar fiskimenn sum hava 50 pst. kontrakt — tað sama sum ein fiskapris uppá 90 oyru kg. ...

Óg nú roynir Erlendur Patursson við grimum ósannindum at forða hesari roynd javnaðarmanna at hækka fiskaprisin. ...

Men honum skal ikki í góðum og frið og náðum eydnast at gera hesa óbótagerð.

Tað skulu vit lova honum.

Heldur tú ikki Sosialin

?

So bílegg hann hjá postverkinum !